

SPIS TREŚCI

Preface.....	13
Wstęp.....	19
ROZDZIAŁ I. Miejsce programów pracowniczych w zabezpieczeniu emerytalnym	25
1. Ewolucja zabezpieczenia społecznego.....	25
1.1. Ewolucja pojęcia zabezpieczenia społecznego w regulacjach prawnych.....	25
1.2. Pojęcie zabezpieczenia społecznego w literaturze przedmiotu.....	28
2. Pojęcie zabezpieczenia emerytalnego.....	33
2.1. Ewolucja regulacji prawnych dotyczących zabezpieczenia emerytalnego.....	33
2.2. Ewolucja ryzyka starości a zmiany w systemach zabezpieczenia emerytalnego.....	38
3. Struktura systemów zabezpieczenia społecznego.....	41
3.1. Rozwiązania tworzące warstwę pierwszą o charakterze bazowym....	42
3.2. Rozwiązania tworzące warstwę drugą o charakterze pracowniczym (zawodowym, zakładowym).....	43
3.3. Rozwiązania tworzące warstwę trzecią o charakterze indywidualnym.....	44
4. Rozwój koncepcji trójfilarowej zabezpieczenia emerytalnego.....	45
5. Pracownicze programy emerytalne a systemy zabezpieczenia emerytalnego.....	49
5.1. Problemy definicyjne.....	49
5.2. Ewolucja pracowniczych programów emerytalnych.....	52
5.3. Stan i kształt obecny zawodowych programów emerytalnych.....	56
5.3.1. Organizacja i finansowanie.....	57
5.3.2. Opodatkowanie pracowniczych programów emerytalnych....	62
5.3.3. Nadzór nad pracowniczymi systemami emerytalnymi.....	66
6. Rozwój pracowniczych programów emerytalnych.....	68
6.1. Makroekonomiczne względy rozwoju zawodowych programów emerytalnych.....	69

6.2. Regulacje Unii Europejskiej.....	69
6.3. Sytuacja demograficzna w krajach Unii Europejskiej a pracownicze programy emerytalne.....	72
6.4. Rola polityki rynku pracy oraz strategii personalnych firm w rozwoju zakładowych systemów emerytalnych	74
ROZDZIAŁ II. Pracownicze programy emerytalne w państwach UE	76
1. Modele polityki społecznej a pracownicze programy emerytalne	76
1.1. Modele polityki społecznej w krajach UE.....	76
1.2. Kryteria tworzenia grup rozwiązań dotyczących funkcjonowania pracowniczych programów emerytalnych	80
2. Pracownicze programy emerytalne w poszczególnych państwach	81
2.1. Miejsce zawodowych programów emerytalnych w systemie zabezpieczenia dochodów na starość.....	82
2.2. Forma przynależności i zakres pracowników objętych pracowniczymi programami emerytalnymi	83
2.3. Zakres podmiotowy oraz przedmiotowy zawodowych programów emerytalnych	87
2.4. Finansowanie	89
2.5. Zasady opłacania składek	91
2.6. Zasady opodatkowania	95
3. Funkcjonowanie pracowniczych programów emerytalnych w państwach UE – ujęte w grupy opisowe.....	97
ROZDZIAŁ III. Pracownicze programy emerytalne w Holandii, Belgii, Włoszech i Polsce	101
1. Wprowadzenie teoretyczne	101
2. Uwarunkowania historyczne funkcjonowania zawodowych programów emerytalnych	102
3. Dialog społeczny w kształtowaniu pracowniczych programów emerytalnych	112
4. Podstawowe zasady konstrukcji pracowniczych programów emerytalnych w omawianych krajach	117
4.1. Miejsce zawodowych programów emerytalnych w systemie zabezpieczenia emerytalnego	119
4.2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy pracowniczych programów emerytalnych	126
4.3. Organizacja pracowniczych programów emerytalnych w omawianych państwach	133
4.4. Opodatkowanie i składki.....	139
4.5. Warunki nabycia prawa do emerytury i wymiar świadczenia.....	144
4.6. Aktywa emerytalne zgromadzone w zawodowych programach emerytalnych	149

5. Podsumowanie analizy porównawczej rozwiązań funkcjonujących w Holandii, Belgii, Włoszech i Polsce	152
--	-----

ROZDZIAŁ IV. Pracownicze programy emerytalne w regulacjach Unii Europejskiej

1. Zasada swobodnego przepływu w Unii Europejskiej	156
1.1. Tworzenie wspólnego rynku wewnętrznego w kontekście swobód europejskich	156
1.2. Regulacje Unii Europejskiej dotyczące swobodnego przepływu pracowników	159
2. Rozwiązania szczegółowe dotyczące uprawnień emerytalnych	163
2.1. Rosnąca rola dodatkowych systemów emerytalnych	163
2.2. Koordynacja i harmonizacja systemów zabezpieczenia społecznego w UE	164
2.3. Rozwiązania dyrektywy 98/49/WE	167
2.4. Rozwiązania dyrektywy 2003/41/WE (IORP)	168
2.5. Ocena funkcjonowania dyrektyw 98/49/WE oraz 2003/41/WE	170
3. Postanowienia dyrektywy 2014/50/UE w sprawie minimalnych wymogów służących zwiększeniu mobilności pracowników między państwami członkowskimi dzięki łatwiejszemu nabywaniu i zachowywaniu uprawnień do dodatkowych emerytur	176
3.1. Pierwszy projekt dyrektywy z 2005 r.	176
3.2. Drugi projekt dyrektywy z 2007 r.	177
3.3. Postanowienia dyrektywy 2014/50/UE	179
4. Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) w zakresie dodatkowych systemów emerytalnych	181
4.1. TSUE a kształtowanie zasad UE	181
4.2. TSUE wobec źródeł prawa UE	182
4.3. Wybrane orzeczenia w sprawie dodatkowych systemów zabezpieczenia emerytalnego i swobodnego przepływu osób	183
4.3.1. Sprawa C-343/08 Komisja Europejska przeciwko Republice Czeskiej	184
4.3.2. Sprawa C-379/09 Casteels	187
4.3.3. Sprawa C-67/96 Albany	189
4.3.4. Sprawa C-398/11 Hogan i in.	192
4.3.5. Sprawa C-422/01 Skandia i Ramstedt oraz C-136/00 Danner	193
4.4. Wpływ orzecznictwa TSUE na stan dodatkowych, zakładowych programów emerytalnych	195
5. Regulacje Unii Europejskiej wobec problemów systemów emerytalnych i rozwoju programów pracowniczych	197
Zakończenie	201

Bibliografia	209
Spis tabel, wykresów i rysunków	222
ANEKS. Zestawienie informacji o pracowniczych programach emerytalnych funkcjonujących w 19 państwach Unii Europejskiej.....	225